

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „

Helyben na. noz. norden:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a belföldi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczyn-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 12.

A költségvetési vita.

Sok, nagyon sok millió az, mely az állami költségvetés számtalan rubrikáiban szét oszlik; végre mint 87.635 forint felesleg, fejezi be nehéz pályáját. Ez a felesleg az utolsó adat a költségvetésben — utánna nem következik semmi — az az, mégis! Alá van írva Lukács László neve és ez valami, mert hát ő követte el az ideai költségvetési zseni streichot. Csak ugyan nem egyéb az ideai költségvetés, mint zseni streich, káprázat, de nélkülözi a realitást. Az ideai költségvetésben mindenek előtt, két jelenség van. Az egyik éppen nem feltűnő t. i. a kiadások erős nagyobbodása ez, hisszük, hogy reális; a másik ez már nagyon is feltűnő, t. i. a bevételek mód nélküli szaporodása. Ezt már nem tudjuk reálisnak hinni. Mert hát miből szaporodnék ennyire a bevétel? Már az idén is nagy megdöbbenést keltett az a nagy hiány, mely a valódi és előirányzott bevétel között felmerült. Idáig csak lehetett elsimitani a dolgot, de hát az utolsó negyedévi számadás még nincs benyújtva s nagyon alapos a félelem, hogy ez a hátra levő számadás elfogja nyelni a tavalyi 21,225 forint kimutatott felesleget, sőt örülhetünk, ha csak ennyi baj lesz. Hogyan volna tehát reális az ideai költségvetés reális, melyben a tavalyinál sokkal magasabbra van felvéve a bevétel. Ismét kérjük, mi fogja ezt a nagy bevételt eszközölni? A vámpolitikánk ugyanaz mint volt — több jö-

vedelmet tehát innen nem várhatunk. Az adót nem fokozzák, mert nem is fokozhatjuk — innen nem lesz nagyobb a bevétel. Az átmeneti bevételek egy krajczárral sem több a költségvetés szerint sem mint tavaly, honnan tehát a több jövedelem? Bizony sehonnan.

De több kiadás, nagyon sokkal több kiadás az lesz biztosan, a könnyelműen megígért és erőszakos többség által biztosan sikerülő kvóta felemelés által.

Tavaly a közös-ügyes kiadások tettek 104.552.148 frtot, ebből levonva a határvidékre eső s Magyarország által elfogadott 2%-ot 2.091.043 frtot, tehát 102.461.105 frt. Ebből az eddigi 30% kvóta kulcs szerint esett Magyarországra 30.738.332 frt, az idén ez az összeg 30% kvóta szerint is 31.537.480 frtot tesz ki. De fel lesz emelve a kvóta s ez 7 millió forint különbség. Vonjuk ki a 7 millióból a fent jelzett ideai 87,635 frt felesleget s bárki láthatja, hogy ki van rántva a reális alap a költségvetés alól. Ez nagyjából előadott silány, de igaz képe a jövőnek.

Ezt előre bocsátva, érthetjük a képviselők megütközését, mely a mai első költségvetési vitánál nyilatkozott s mely a passzív ellenállásra indítja az ellenzéki pártokat. Ez az irányzat pedig erős fejfájást okoz a kormánynak, mert ha vita nélkül tárgyalják le a költségvetést, nem tud újabb munka-anyagot nyújtani a háznak. A kiegyezés — az nagyon forró, azt halogatni szeretné tovább. A kormány félhivatalos német fele a »Pester Lloyd« váltig biztatja az ellenzéket. Ne hagyják vita-

nélkül elmúlni a költségvetést, hisz ilyenkor szoktak a botrányok kisülni. Hanem az ellenzék most nem fogja a kormány malmára hajtani a vizet. Ugy látszik komolyan apponálnak. Most passzív, — a kiegyezés tárgyalásánál pedig kiméletlen, késhegyig menő harczzal. Nincs is nekik mit szólni e költségvetéshez. Hiszen az ideai választásoknál kitűnt, hogy ezer számra hagyták ki a választói listából azokat, akik előbb mindig szavazati joggal bírtak. Tiszta dolog tehát, hogy vagy koldusokká lettek e régebben módos polgárok, kik már nem bírták fizetni adójukat, s ez esetben már irreális a költségvetés, mely nagyobb gazdagságot tételez fel a tavalyinál, nagyobbra vett bevételi rubrikái által, vagy igaztalanul hagyták ki ezek a választói névsorból, ez esetben ilyen eszközökkel összeállított többséggel hiábavaló volna a meggyőződésre apellálni. Nincs mit szólni, mert maga a kormány sem veszi komolyan a költségvetést. Ez a költségvetés már az ó-képviselő házból lett fejezve a fenti eredményekkel; az új képviselőház elé újabb pénzügyi bizottsági meghányás-vetés után jutott s ez újabb diskusszió után alaposan leszabdalva került újra napfényre t. i. a felesleg leapadt 62,635 frtra, tehát a nagy képű feleslegből már maga ugyanaz a kormány 25,000 frtot engedett egy hónap alatt. Álom ez a költségvetés és álomlátók, kik bírnak benne — az ellenzék azt hiszi, hogy álmódzókkal nem lehet okosan vitázni. Ez az oka a passzívításnak.

Most aztán megmutathatja Bánffy,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szerelem áldozata.

Írta: AUGUSTINUS.

Földváry orvos neje izgatottan járt fel és le szobájában. Bensejében a tisztesség és a szeretet elkeseredett harcát vívtak egymással. Ha szíve sugallatát követi és megszökik kedvesével Elemérrel, a város kisbirtokosának kicsapongó fiával, akkor a világ megvetésének teszi ki magát, az emberek le fogják nézni. Barátnői gunyos megjegyzéseit már hallani vélte.

Ha ártatlan kis gyermekeit árván hagyja, megszökik, ki fogja gondjukat viselni? Az apa elkeseredésében nem sok gondot fog fordítani neveltetésükre. Ledér, kicsapongó társaságokba fog keveredni; vagyonát eltékozolja, gyermekei pedig árván és szegény anyagi körülmények közt fognak maradni.

Töprengéséből Elemér belépte ébresztette fel. A kedves lény láttára férje, gyermekei a tisztesség mind háttérbe szorultak, egyebet nem érzett, csak hogy Elemért véghetetlenül szereti, nála nélkül nem tud élni, pokollá változik ez az élet, ha nem Elemér oldala mellett fogja azt átélni.

— Alázatos szolgálja — üdvözlé Elemér az asszonyt.

— Jó napot Elemér! ritkán lehet kegye-

det erre felé látni, mintha csak szándékosan kerülni akarna bennünket.

— Nem Nagysád! de szívem azt sugja, hogy minél ritkábban találkozom Önnel; mert érzelmeim erőt vesznek rajtam, nem tudok magamon uralkodni. A kegyed körében eltöltött percek kimondhatatlanul boldoggá tesznek, de az a tudat, hogy a boldogság csak addig tart, míg kegyed körében vagyok, szüntelenül gyötör. Egy mód van csak állandóvá tenni ezt a boldogságot, ha elfogadja az általam ajánlott tervet. Nagysád ha szeret egyezze bele tervünkbe. Csak egy szót, igen egy szót, hogy — igen — és engem a föld legboldogabb halandójává tesz. Gondoskodni fogok róla, hogy tervünk kitűnően sikerüljön. Csak azt a boldogító szót hallanám már egyszer Ke- gyed ajkairól.

Az asszonyban ismét felébredt az előbb elfojtott érzelmek, az anyai szeretet, a hitvesi eskü, a tisztesség tusakodtak egymással bensejében. Annyira erőt vett rajta a szerelem érzelmé, hogy vakon engedelmességet adott annak. Mégis tudott annyira uralkodni magán, hogy kedvesének felemlítette gyermekeit, férjét, barátnőit és a világ megvetését; de Elemér mézes mázos szavakkal esetelte szerelmét, annyira telebeszélte az asszony fejét, hogy az végre is beleegyezett a szökésbe. Közmegegyezés szerint az asszonynak este feltűnés nélkül kellett elhagynia házáat, gyermekeit, családját. A véletlen kedvezett tervüknek. Az orvost su- lyos beteghez hívták. Az asszony felhasználva

az alkalmat észrevétlenül kiosont a házból. Elemér a kert alatt egy kocsi-val már türelmetlenül várakozott reá, hanem annál nagyobb volt öröme, midőn az asszony izgatottan és félelemtől feldokolva megérkezett. Elemér szavai csakhamar lecsendesítették. Ölelő karjai között nem is vette észre, hogy már a város határán régen túl vannak.

— Elemér hová fog ez bennünket vezetni?

— A boldogság honába. Ezt tartom életem legboldogabb pillanatának. Oh kedvesem, ha tudnád mily epedve vágytam én eme percz után.

— Hol fogunk lakni Elemér?

— Hollósi birtokomon, a hol nem fog háborgatni bennünket senki sem, egyedül szerelmünknek fogunk élni. A szolgálta személyzettől nincs mit tartani, mert az egész egy öreg tisztartóból és az én volt dajkából áll, azok pedig nem fognak elárulni.

— De hátha férjem kerestetni fog és karambolommal fog visszavezettetni?

— Meg fogok mérközni az egész világgal, csak téged bírassalak!

— Istenem! hát gyermekeimet ki fogja felnevelni?!

— Az apjuk. Nem fogja engedni, hogy nyomorban tengődjenek. Lehetséges, hogy megkésztetődik szeretete irántuk, ha látja, hogy egyedül ő rá vannak utalva.

Ezen utolsó szavak tördőfésként hatottak az asszony szívére. Elkezdett keservesen sirni. Szép fekete szeméi megteltek könnyekkel. Ér-

hogyan tud, hisz idáig mindig csak azt mutatta, hogy mit nem tud. Általa lett kilogikázva, hogy aki nagy szónok az rossz államférfi, ergó aki rossz szónok az nagy államférfi. Találjon tehát eszmét, mely megmentse a deficiztől. A zágrábi zászlósértésnél nem tudott elégtételt szerezni a megsértett nemzetnek — s ő maradt miniszterelnök. A vaskapunál nem tudta érvényre juttatni a magyar nemzet önállóságát — s ő maradt miniszterelnök. A választásoknál kompromittálta a nemzetet s a behozott idegen segélylyel — s ő ismét maradt. Hozza tehát helyre sok hibáját, mentse meg ezt a hosszú türelmű nemzetet a deficit súlyától valami igazi államférfi gondolattal.

Hanem hát, ha azt hisszük, hogy ilyesmi kívül Bánffyól — az is csak álom-ábránd.

Bizony-bizony nehéz a jelen — szomorú a jövő.

P—y

A Kossuth-párt új tagja.

Meszlényi Lajos, a ki az Ugron-pártnak volt egyik legális tagja, belépett a Kossuth-párthoz. Ezt egy nyílt levélben tudatja tisztelt barátjával, Kossuth Ferencz pártelnökkel. Levélben elmondja Meszlényi, hogy ő mindenkor fáradozott a kettészakadt függetlenségi párt egyesítésén. De ez nem sikerült. A párt e két részének egymással való hadakozása nem csupán a kormányerőszak volt az, a mi a függetlenségi híveit megtántorította. A lefolyt választások a te vezetésed alatt álló körnek adták a többséget, írja Meszlényi, én tehát igéretemhez híven, belépek a vezetésed alatt álló körbe. E lépésem az a remény vezérli, hogy együtt működve, a legerősebben, a leghatározottabban támadjuk minden alkalommal a jelenlegi kormányt s rendszerét... és ne egymással vívjunk döntő ütközetet. — Csak azután ne csalatkozzék reményében a Kossuth-pártnak legújabb tagja!

Magyar miniszterek a folyosón.

Perczel Dezső és Wlassics Gyula miniszterek tegnap Bécsben jártak. A szűkszavú távirat csak annyit mond a két magyar miniszter bécsi kirándulásáról, hogy egyúttal szerencse kívánataikat isátnyújtották az uralkodóház tagjainak az új esztendő alkalmából.

A két félhivatalos: Nemzet és P. Lloyd még azt is publikálják, hogy Wlassics gróf Goluchowszki külügyminiszter »kihallgatás«-on fogadta.

Hogy a mi félhivatalosaink ilyen vastag közjogi tévedést elkövessenek, hanem menthető is, de érthető, az ilyen hivatalos gondolkodással és állami szubvencziával szerkesztett lapoknál, de hogy ezen hibájukra éppen a kormány-párti P. Hirlap adja meg a választ és helyreigazítást, ez igazán prókátorság.

Vajha a Pesti Hirlap nemcsak véletlen szeszélyből lenne nemzeti jogoknak védő ügyvéde!

Vizsgálat Szulyovszky ellen.

Még a nyitrai Tarnóczy-féle választás idejéből húzódik a panaszos ügy. Többen a nyitrai polgárok közül, kiket Szulyovszky szavazatuktól jogtalanul elűtött, fenyítő panaszt emeltek ellene; a nyitrai kir. törvényszék elejtette a dolgot, felebbezték a táblához, a felebbezők azonban elkéstek s csak Barta János építész tartotta meg a törvényes időt. Most a pozsonyi kir. tábla felebbezésének helyét adott s Szulyovszky ellen a vizsgálatot elrendelte. Török Vincze vizsgáló-bíró már meg is indította a vizsgálatot. Oly tisztán áll ebben a kérdésben a választói jog elleni visszaélés, hogy a közönség igazán kíváncsian várja, hogy a mai időben mi lehet majd ennek az ügynek véleges kimenetele.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 12.

A költségvetés tárgyalásának nagy napja elkövetkezett. Az a nap, a mikor minden nagy erő ütközi szokott, a mikor parlamenti szójárás szerint, az ellenzék alája fűt a kormánynak. A tűz föl szokott csapni, lángja éget és pörkölt; szikráznak a szemek is s van dolga az elnöki cselegnek s akad dolga Hentallernek és Gajárnak. Így szokott lenni máskor, de most másképp lesz. A nemzeti párt helye üres, egy-egy ember gubbaszt padjaiban, az is passzív hallgatagsággal. Csak a Kossuth-párt készül akezióra, a mi abból is látható, hogy a Ház két feketesipkás tagja, Bánffy Dezső báró és Eötvös Károly összedugja a fejét.

Csurgóra vált, lueskos időben gyér számmal gyűltek össze a honatyák és álmos szuszogással fogott a Ház a napirendhez.

Lehoczky Vilmos bemutatta a Pongrácz Anzelm báró mandátumát, a melyet az V. bíráló bizottsághoz utasították; Hock János választásának megvizsgálására pedig Gajári

Gézát küldték ki. Ezután tegnap megszavazták, letárgyalták a Bauszern gyöngékedése miatt tegnapról elmaradt javaslatát, természetesen minden szó nélkül.

E bevezető után a sor a költségvetésre került.

Hegedüs Sándor előadó monoton hangon elmondotta az ő hosszú, száraz védő beszédének egyiket, melyekkel évek óta támogatja a különböző kormányok költségvetését. Most, úgy mond végül, politikai kérdésekre ezuttal kitérni nem akar, mert ő még mindig abban a naiv hitben van, hogy az állami költségvetés tárgyalásán mindig és egyedül az államháztartás kérdésének kell dominálni, ebben a naiv hitben él és ebben a naiv hitben ajánlja ismét elfogadásra a költségvetést. (Élénk helyeslés jobbról.)

Ezután a passzivitás felhője vonult a Ház egére. A nemzeti párt elnöke áll föl a bal-középen.

Horánszky Nándor azzal kezdi, hogy a korhadt parlamenti viszonyok mámoros napjait éljük. Komoly költségvetési vitának itt se haszna, se értelme nincs s ő ezért pártja nevében egyszerűen kijelenti, hogy a költségvetést el nem fogadja. (Tetszés a baloldalon, zaj a jobboldalon.)

Polónyi Géza maga is azon nézetben van, mint Horánszky, de mégis szükségesnek tartja, hogy álláspontját indokolja. Mióta Magyarország legkisebb embere, a miniszterelnök nyíltan kijelentette, hogy választási visszaélések történtek, sőt azokat szentesítette is, azóta itt komoly tárgyalásnak helye nincs. — Most különösen a kvótáról akar szólni. A törvény igaz, hogy úgy szól, hogy a végső esetben a felség dönt, de valójában ez egy alkotmányos lehetetlenség. A kormány szerint a király csak akkor dönt, ha az országgyűlés nem tudnak egymással megegyezni. De hogy ez bekövetkezzék, a kormánynak az országgyűlés elé javaslatot kell terjesztenie. Az előbbi kvóta-bizottság mereven visszautasította az osztrákok ajánlatát — a politikai morál szerint ezután is azt kell tennie. A törvény szerint, ha meg is egyezik a két kvóta-bizottság, akkor is azt az országgyűlés tárgyalása alá kell bocsájtani. Ha a felség dönt, az nem ítélet, hanem csak becikkelyezendő törvény. Azt tehát tárgyalni kell. Ez tehát a király döntése, egy abszurd dolog. Az új választás éppen azért kellett, hogy ez a helyzet elő ne álljon. Azért kellett megvásárolni a többséget. (Zajos helyeslés balfelől.)

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ha egyesekre tesz megjegyzést, azokat tessék konkrét megnevezni, de általánosságban ne gyanúsítson.

Polónyi Géza: Köszönöm. Nem fogom elősorolni, pedig tehetném. Megvárom, hogy a magyarok Istene segítsen az országon, addig

zékeny kedélyét annyira felizgatták Elemérnek meggondolatlanul kiejtett szavai, hogy elájult.

Midőn ájulásából végre felcsudott izléstelenül butorozott szobában találta magát. Körülötte szorgosan foglalatkoskodott egy öreg nő cseléd. Elemér dajkája. Amint észrevette, hogy Földváryné felbredt, azonnal szolgálatkészen állott rendelkezésére, mert Elemér szigorúan rá parancsolt, hogy minden legcsekélyebb kívánsága is parancs legyen, a mit minden ellenmondás nélkül teljesítsen.

— Hol vagyok? kérdi Földváryné álmából felébredve.

— Tek. Csapó Elemér ur kastélyában. Lehetek valamivel szolgálatjára?

— Igen. Hozza be a reggelit!

— Bocsanat, asszonyom, de csak tejjel szolgálhatunk, mert a város messze lévén, nem szerezhettünk be magunknak kávé. Az igazat megvallva nem is számítottunk, hogy ily előkelő vendégeink lesznek.

— Nem tesz semmit, csak meleg legyen a tej. Hozzon egy pohárral.

Mig a cseléd a reggeli után nézett, elég ideje volt Földvárynének, hogy jelenlegi helyzetéről és ballépéséről gondolkozzék. Azt várta, hogy fényesen butorozott szobában fogja elhelyezni Elemér. Liberális inasok fognak felszolgálni a drágábbnál-drágább és izletesebbnél izletesebb ételekkel megrakott asztalnál, és... oh szomorú kiábrándulás! Egy silányul, izléstelenül be-

rendezett szobában találja magát. Inasok helyett egy vén dajka szolgál fel az asztalnál, a melyen finom ételek helyett friss tej párolg. Oh szomorú csalódás! Hát ezért kellett neki családját, gyermekeit szerető férjét elhagyni, hogy nélkülözés között töltsé életét? Ezért kellett felváltani a kényelmet a szükséglettel? A furdalást már elviselhetetlennek találta, már már hajlandó volt visszatérni férjéhez, midőn Elemér megjelenése mind eme jó gondolatokat kiütötte fejéből.

— Jó reggelt, kedvesem.

— Jó reggelt Elemér.

— Bocsanás meg, ha talán kedvezőtlen helyzetbe hoztalak, de nem várták megjelenésünket, azért nem is készülhettek el rá.

Az asszony nem szólt semmit, de arczi-fejezése elárulta, hogy nem egészen elégtették ki Elemér szavai. A cseléd behozta a reggelit. Asztalhoz ülték és vidáman költözték el a párolgó tejet. Elemér indítványára evés után kirándulást tettek egy közelfekvő hegyre, a honnan szép kilátás nyílt. Az egész vidéket messze be lehetett látni. Földvárynének szemébe tűnt a déli oldalon egyik kiemelkedő város templom tornya. Szemei megteltek könyekkel annak a gondolatára, hogy gyermekei most ébrednek, anyjuk után kérdezősködnének. Sem apjuk, sem a cselédnek nem tudnak nekik megnyugtató választ adni. Elképzelte odaadó, hű férjét, a ki mindig szeretettel viseltetett

iránta, most fejét kezeibe, hajtva hogyan gondolkodik eltűnt feleségéről.

Az egész város egyébről sem fog beszélni csak az ő szökéséről. Szívtelen anyának, hűlen feleségnek fogják nevezni és még csak nem is tiltakozhatik ellene, mert — igazuk van. De mit tehet ő róla, ha annyira szereti Elemért? Merengéséből Elemér szavai rázták fel. Nem akarta zavarni, látta, hogy nagyon mélyen gondolkozik. Arczán viselte érzelmeinek kinyomatát és ez oly tiszteletet parancsolt Elemérnek, hogy nem merte zavarni. De végre is már az időt nagyon előre haladottnak gondolta azért bátorzkodott megtörni a csendet.

— Ideje már kedvesem, hogy haza menjünk.

Igen, haza! de hol az asszony hazája? Elhagyta ő azt, bizonytalan jövőnek dobta oda magát. Ki tudja mit rejt a jövő méhében? Mindig oly odaadással fogja-e szeretni Elemér mint most? Hátha nem fogja szeretni? Erre a gondolatra megborzott. Oh ha nem fogja szeretni, akkor... talán megöli magát...

Szegény asszony, ha tudta volna előre a jövőt, nem kételkedett volna egy perczig sem, hanem családjához futott volna vissza, a hol bizonyára tárt karokkal fogadták volna. A férj felesége szökése után bűnnek adva magát, ágyba fekvő beteg lett. Kicsiny gyermekeit egy távoli rokona gondozta, míg az apa feküdt. Földváry betegségéből felabadva, mintha egészen elfelej-

pedig nem gátolom a költségvetést, hadd lássuk mennyiért adják el az országot. (Taps bal-felől.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Majd lesz rá alkalom, hogy Polónyi állításait a kvótára nézve megcáfolták s bebizonyítsák, hogy az egytől egyig valótlanok. (Helyeslés jobbról.) Most csak arra szorítkozik, hogy kijelentse, mikép sohase mondta, hogy a vesztegetés általános, hanem ellenkezőleg azt mondta, hogy ha voltak itt-ott visszaélések, azok nem voltak oly nagymérvűek, mint az ellenzék állítja. (Helyeslés jobbról.)

Kossuth Ferencz kijelenti pártja nevében, hogy a költségvetést nem fogadja el. Nem fogadhatják el akkor, midőn ők hazájuk szent érdekeit tartják szemük előtt. A kvóta Ausztria és Magyarország közt nem természetes dolog. 1848-ban a magyarokat Bécsben lelkesedéssel fogadták. Próbáljuk meg most, hogy Bécsbe menjünk, látni fogjuk, hogy milyen fogadtatást rendeznek Luegerék és az általuk vezetett Bécs. Fejtegeti ezután, hogy az osztrák érdek mindig felülkerekedik a mi érdekeinken. Az osztrák politika a nyugat felé gravitál s nagyhatalmi politika; ami érdekeink pedig századok óta a kelet felé húznak. Ferencz József — tisztelettel és hódolattal legyen mondva — vagy nem jó magyar király, vagy nem jó osztrák császár, mert két ily ellentétes érdeket szolgálni nem lehet. Fejtegeti ezután, hogy Magyarországon a haladás úgy az anyagi, mint a szellemi téren, nem a 67-es alapnak köszönhető, hanem köszönhető annak, hogy Magyarország fogékony lett a 19-dik század eszméi iránt.

Elitéli azt a szisztemát, hogy a költségvetés óriási meglepetéseket tart fenn a zárszámadások alkalmával. Az ő pártja — csekély tehetségük szerint — a vitát a költségvetés során fenn fogja tartani. Szoros kötelességük az ellenőrzés. Nem törődnek vele, ha leszavazák őket, mert az ő munkájuk nem a jelené, hanem a jövőé. (Helyeslés balfelől.) Egyenesen és becsületesen mennek utaikon. Ezután benyújtja határozati javaslatát. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Arányi Miksa: Mint a Ház új tagja, a képviselőház szíves jóakarátát kéri ki. Hogy kiérdemelje a figyelmet, precipirozza beszédének tárgyát. Nem fog a nagy politikával foglalkozni, azzal se, hogy Horánszky helyesen cselekszik, midőn abstinentál. Foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy egy nép jólétének mi a hőmérője? Hőmérője azok a számok, melyeket a budget időnkint felmutat. Ez a budget fényesen bizonyítja, hogy nem áll az ellenzék amaz állítása, mintha Magyarország a tönk szélén állana. Rá-tér ezután az egész világ vasuti rendszerének a magyar vasuti vonalakkal való összehasonlítására.

Egy hang balról: Maradjon csak egy világrészben, Európában.

Arányi: Jártam én három világrészben is.

Ezután a külföldi vasutakról szólván, átszámítja a pénzneveket frankokra.

Visontai: Dollárra is kérjük átszámítani. (Derűtség)

Arányi: Ha tetszik, azt is megtehetem.

Elnök: Visontait rendreutasítja.

Arányi konstatálja, hogy a mi vasutaink még nincsenek a fejlődés ama fokán, mint a külföldiek, de tény, hogy az utóbbi időkben sok mulasztás pótolatott.

Foglalkozik azután a különböző államok költségvetésével.

Fejtegeti azután, hogy addig míg Európa fegyveres béke alatt nyög, addig nem lehet a költségvetés csökkenésére remélni.

Bizonyítja, hogy az ország, mely 16 év óta évi 10 millióval emelkedő többletet, összesen 160 milliónyi többletet tud felmutatni s e mellett egy a civilizáció kultusza, mint egyéb téren folyton halad, az az ország nem hanyatlik, hanem prosperál.

Szünet után.

Midőn **Arányi** Dezső beszédjét befejezte, **Buzáth** Ferencz néppárti képviselő emelkedett szólásra. Hatásos beszédben fejtegette, hogy nem engedik Magyarország katolikussai, hogy a király kezéből az apostoli kettős keresztet kivessék. A költségvetést elfogadja.

Major Ferencz dr. beszédje holnapra halasztatott.

Színházépítés — gőzerővel.

— Beadvány a közgyűléshez. —

Egy-két hét óta különféle hírek keringtek a városházán és ezenkívül, hogy a törvényhatósági bizottság egy része erős akciózt indít a városi tanács és annak feje: a polgármester ellen, mert működésükkel nincsenek megelégedve.

Ezek az elégedetlenek, akik nagy hangon szeretnek dikezőzni, hogy a polgárság többségének nevében beszélnek, a főispánnál is jártak s ott is kifejezést adtak elégedetlenségüknek. Végre aztán kitűnt, hogy az egész mozgalom háta mögött a színház építésének az ügye van; ezt akarják minden áron keresztülhajtani s belevinni Nagyvárad városát egy zavaros jövőbe, a polgárságot pedig elviselhetlen terhekbe.

A színház építését, igaz, a törvényhatóság

többsége elhatározta; de azóta a város viszonyai nagyot változtak, még pedig, sajnos, visszafelé. Az utóbbi 1—2 év számítása nem ütött be; nem vált be a közvetett adókba vetett számítás; azonkívül már csak itt-ott van a város regále-kötvényeiből. S mennyi minden sürgősebb dolog vár megoldásra a színház építése mellett.

Nem gáncs illeti a polgármestert és a tanács színház-ellenes tagjait, a miért eddig visszafogták tartani a várost attól, hogy bele rohanjon a színház-építés veszedelmébe; — ez csak dicséretükre válik, mert higgadt körültekintő gondosságukkal használtak a városnak.

Nem hisszük, hogy volna Nagyváradon olyan polgár, aki nem fogadná örömmel az állandó színházat Nagyváradon; de a mai viszonyok között kész veszéllyel járna annak keresztülvitele. Az építési költséget még ha megbírná is a város; de az évi fenntartás állandó és súlyos terhet róna a lakosságra.

A város mai helyzetéről nem sokára hü képet fog nyújtani az elmúlt év zárszámadása. Ugy értesültünk, hogy nem lesz valami fényes az eredmény és éppenséggel nem fogja emelni a komolyan gondolkozó városatyáknál a színház építési kedvet.

A törvényhatóság hét tagja hosszú beadványt intézett a törvényhatósági bizottsághoz, a melyben a színház építését sürgetik.

Hiszszük, hogy a városatyák a csütörtöki közgyűlésen meggondolják a dolgot, vajjon a mostani viszonyok mellett helyes-e mindenáron keresztülhajtani a színház építését, vagy jobb időkre hagyni; addig pedig a lehetőség határai között, minden nagyobb megterhelés nélkül, a sürgős, elodáztatlan intézményeket létesítsék. Van ilyen elég.

A **Mezey** Mihály, dr. **Berkovits** Ferencz, dr. **Rádó** Ignác, dr. **Várad** Zsigmond, **Reisman** Mór, **Farkas** Izidor és **Kun** Gusztáv bizottsági tagok által aláírt beadványban hosszan elsorolják a színház építés ügyében eddig történeteket krónikus sorrendben s rámutatnak, hogy van fedezet a költségvetésben az építésre. A beadvány a következőképen végződik:

Arról is értesültünk, hogy a felküldött színházi tervek nézve a belügyminiszter ur azt kívánja, hogy a második emeleti oszlopok biztonságára technikai felvilágosítást kapjon s

tette volna feleségét, minden szabad idejét gyermekei társaságában töltötte. Sokáig el-elnézegette őket. Szemei könybe lábadtak annak a gondolatára, hogy szívtelen felesége ezeket az ártatlanokat itt hagyta és csábítója karjai közé vetette magát. Gyakran ellátogatott a templomba, ott buzgón imádkozott, kérte az Istent, hogy segítse gyermekeit felnevelni. Imádságaiban nem feledkezett meg hűtlen nejéről sem. Kérte a Bold. Szűzet, hogy térítse jó útra az eltévedt asszonyt. Így teltek el Földváry napjai. Multak az évek is, a gyermekek felnőttek. Apjuk vallásos szelleme őket is áthatotta és buzgón látogatták a templomot.

Eszendők multán egy szegényesen öltözött alakot látunk a város utcáin. Szemei beesettek, sok könyvet hullattak, a mint látszik, belőlük a régi tűz már régen kiveszett. Szívtelen arca némi kis pirt kap, midőn Földváry háza elé ér. A ház ablakai ki vannak világítva. Zene, táncz járja oda bent. A szegény asszony összecsúszva mellén kopott kendőjét az ajtó mellé áll, hátha valakitől megtudhatja eme nagy vigalom okát. Nem sokára egy szolga jött ki sietve és rámondta a szegény asszonynak.

— Mit keres itt? ne alkalmatlankodjék ilyenkor!

Törődésként hatottak az inas szavai a szegény asszony szívére. Ezt a fiút ő fogadta a házhöz kicsiny korában. Az éhen halástól

mentette meg és. . . ime! Oh sors, oh végzet! Megérdemlem, békével fogom elviselni. Hallgattam a csábító mézes mázos szavaira. Boldogságot ígért a hűtlen. Igaz, egy kis ideig boldog voltam, de azután. . . A hűtlen Elemer vagyont eltekőzolta, ivott, kártyázott. Ama szomorú nevezetességi napon, mely ezt tudtomra adta, azt is megmodta, hogy ezután kezünk munkájával kell megkeresni kenyerünket. Én ebbe is beleegyeztem, csak békében élhesünk. Varrással és mosással kerestem meg a mindennapi kenyeret, míg ő henylt. Hanem úgy látszik megunta ezt az életmódot is, mert egy szép reggelen csak hűlt helyét találtam, talán elbujdosott vagy öngyilkos lett, magam sem tudom. Most védtelenül állok a világban. Családom ajtajában könyörödományért esedezem; de a cselédek, kiket könyörületből fogadtam házamhoz durván utasítanak el.

Erre a gondolatra feje zúgott, szédült. Neki indult a városna, bolyongott az utcákon céltalanul. Ráesteledett, de nem vette észre, csak ment-ment, ő maga sem tudta hová? még egyszer erőltetül rogyott le a kövezetre. Ugy találták meg az emberek és a kórházba szállították. Orvosért küldtek és. . . éppen férje volt akkor a kórházi orvos. Földváry oem ismerte nejét, annyira elváltozott az arca; hanem a nő megismerte a férjét. Mikor eszméltre hozták, legelső pillantása férjére esett és kérte őt, hogy küldje ki a többieket, egyedül akar vele

maradnia vele. Érti, hogy végórája közeledik. Egy titkot akar vele közölni, a melynek nem szeretné, ha fültanui lennének. Az orvos eltávolította az embereket és az ágyhoz közeledett.

— Oh férjem — csak annyit tudott mondani a nő és ismét ájulásba esett.

Az orvos megrettent eme szavak hallatára. Kétkedés támadt benne-e, hogy ez a nyomorult nő az ő felesége, a ki oly galádul megcsalta, elhagyva családi tűzhelyét, gyermekeit. Lázasan izgatottsággal fogott a nő eszméltre térítéséhez és végre sikerült.

— Bocsáss meg, férjem, hogy megcsaltalak, de az árnító, a csábító szavainak nem tudván ellenállani. Menyországot ígért és pokollá változtatta életemet. Én szerencsétlen engedtem a csábító szavainak és. . . elbeszélte egész élete történetét attól a pillanattól kezdve, midőn elhagyta családját. Az orvost nagyon meghatotta a szerencsétlen asszony szomorú sorsa. Még a hűtlenség sem tudta kioltni a férfi szívéből a szeretetet.

— Könnyelműségéért keservesen lakoltál. Légy megnyugodva, megbocsátunk neked, ismét körünkbe fogadunk, ha a jó Isten megtartja életedet, a mihez ugyan kevés reményt fűzök. Kettős lesz örömünk ezen a napon. A gyermekek feltalálták elveszett anyjukat, én feltaláltam hűtlenné lett, de megtért feleségemet.

— Szíves örömet hálunk meg, csak tudnám, hogy mindnyájan megbocsáttok. Örömmel

ezen felül a színház vasszerkezetének részletrajzai is a statikai kimutatásokkal együtt hozzá a végleges jóváhagyás előtt felterjesztessenek.

Erre nézve hangsúlyozzuk, hogy az építési szerződés két pontjában már megengedte a város közönsége, hogy a kérdéses vasszerkezetek részletrajza és statikai kimutatása külön közvetlenül a vasgyáros által terjesztessenek fel a belügyminisztériumhoz.

Nehogy a város közönsége mindezekből a színház építésére további lényeges idővesztésnek és az ügy lényeges halasztásának legyen kitéve, indítványozzuk:

mondja ki a tek. törvényhatósági bizottság, hogy 17171/896. sz. a. kelt feliratára vonatkozóan a belügyminiszter urat az állandó színház tervei és költségvetésének mielőbbi jóváhagyással leküldésére újból felkéri, egyidejűleg a fedezet kérdésében a városnak eddig kelt végzéseit s azt is bejelenti, hogy a színház építés összes, tehát a már költségvetési kiadásba felvett 200,000 frton tuli megszavazott 140,000 frtnyi kiadásait is a város cselekvő vagyonát képező regále-kötvények 693,000 frtnyi értékéből kívánja fedeztetni; amennyiben pedig a belügyminiszter ur a terveknek technikai ki egészítését csakugyan kívánná, annak rövid uton megtételével általában a tanácsot megbizta, a vasszerkezetek részletrajzai és statikai kimutatása felterjesztésére pedig az építést vezető Felner és Hellmer céget felhatalmazza, ugy szintén ezzennel indítványunk az 1897. évi januári közgyűlés tárgysorozataira kitűzessék és szabályszerűen tárgyalassék.

Amire régen szükség van.

— A főmérnök javaslata a házszámozásra. —

Az idegen, aki Nagyváradra téved, hiába bírja a legpontosabb címét a hova el akar jutni, bajosan talál oda.

Az utcákon csak itt-ott van jelző-tábla; a házak számozása pedig olyan, akár Kópacselen vagy Kocsuban.

Ezen a hiányon akart segíteni a városi tanács, mikor megbizta Busch Dávid főmérnököt, hogy terjesztszen be javaslatot az utcák jelzőtáblákkal és a házak számmal való ellátására nézve.

A főmérnök tegnap terjesztette be javaslatát.

E szerint a városrészek új beosztását és elnevezését a könnyen előállható zavarok miatt nem javasolja. Eppen így azt sem helyesli, hogy a mostani számozást teljesen eltöröljék, mert a telekkönyvbe a mai számok vannak

hunynám be szememet, ha csak egyszer ölelhetném keblemre gyermekeimet. Hogy vannak az én kedves gyermekeim?

— Istennek hála, mindnyájan szépek és egészségesek.

— Oh férjem, teljes bocsánatom jeléül vezessd hozzám őket, hadd öleljem keblemre utóljára.

— Először békülj ki a jó Istennel, a ki oly csodálatos módon vezetett vissza övéid karjai közé Hivatok papot, az Isten szolgálja meg fogja mutatni azt a módot, a melyen legkönnyebben kibékülhetsz, a kit oly súlyos vétkekkel bántottál meg.

A jó Isten meg fogja bocsátani vétkeidet, mert nagy az ő irgalma.

Mig a pap a szent ténykedéseket végezte, azalatt Földváry odahaza elbeszélte ezt a különös esetet gyermekeinek, a kik örömmel fogadták a hírt és kérték atyjukat, hogy vezesse őket anyjukhoz. Földváry bevezette gyermekeit anyjukhoz, a ki látva őket könyekre fakadt. A gyermekek letérdelve csókokkal halmozták el anyjuk kezét bocsánatuk jeléül. Ez a szeretet annyira hatott a szerencsétlen anyára, hogy nem volt képes elviselni a nagy örömet... megremegett a szíve.

Földváry feledve a multat, fényes temetést rendezett nejének. A hívek nagy tömege kísérté a bűnös, de megtért asszony koporsóját. Egy koszorú díszítette a koporsót ily felirással:

Istenem! csodálatosak a te utaid.

bevezetve s így azok teljes elhagyása bonyodalmakkal járna. Viszont csak a régi számok meghagyása azért nem helyes, mert eldarabolások által már néhol alszámok f-ig vannak; továbbá Velence és Váralja közt semmi határvonal nincs és újra kezdődik egy szám.

Leghelyesebbnek véli a főmérnök, ha az eddigi, de rendetlenül alkalmazott katonaszámok mintájára minden utcán egytől újra kezdődik a számozás; a város központjától kifele huzódó irányban, jobbról a páratlan, balról a páros számokat alkalmazva.

Ezek az új számok a számtáblácskán felül alkalmaztatnék s alatta volna a régi szám, a mely a telekkönyvbe is be van jegyezve. Legfelül pedig minden egyes táblán az utca neve. Így pl.

Sztaroveszky-utca

3

215

Az utca nevek közül azok mind megmaradnának, a melyek egyszer fordulnak elő; de azok közül, a melyeknél Alsó-, Felső-, Kis-, Nagy stb. előnevek vannak, csak egy maradna. Így pl. a mostani Kis-Pecze utca »Pecze-utca« maradna, a többi Pecze-utczák más neveket nyernének. Ezek szerint 136 utca neve megmaradna s 113 utca nyerne új nevet.

A felső (nagy) vashid Szacsway-hid lenne. ^{20/30} cm. nagyságu ércztáblákat, hogy egyformák legyenek, a háztulajdonosok költségére darabonként 80 krjával, a város készíttetné el. Az utcai jelző-táblákat pedig a városi pénztár fizetné.

A javaslat felett a tanács fog elsősorban tanácskozni.

Nagyvárad város közügyei.

A holnapi közgyűlés tárgyai.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön tartja közgyűlését. A tárgysorozatban egymást érik az érdekesebb-nél-érdekesebb ügyek, a melyek előreláthatólag élénk vitát fognak kelteni.

Mindjárt a polgármester jelentése után előkerül az állandó bíráló választmány jelentése, a melyben bejelentik, hogy N. Justh Sándor belekerült az évi legtöbb adót fizetők közé. Így aztán az interpellációknál még Justh Sándor nem mondhatja el esetleges interpellációját, mivel még a polgármesteri jelentéskor nem lesz tudatva ujonnan való belépése a város élők lelkiismeretének a törvényhatóság tagjai közé.

Mindjárt a közgyűlés elején kerül tárgyalásra M e z e y Mihály és társainak beadványa, a melylyel az állandó színház építését akarják keresztül hajtani. Bizonyosan heves vitát kelt a beadvány.

A fontosabb dolgok közé tartozik a tisztviselők fizetés emelése és a drágasági pótlék. Itt meg éppenséggel megered a szós még megjósolni is bajos volna, hogy mi lesz a vita végén a határozat.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi január hó 14-én, esetleg folytatva mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó rendes közgyűlésén következő ügyek tárgyaltnak.

1. Polgármesteri havi jelentés.

2. A bíráló választmány jelentése a legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapítása tárgyában.

3. Id. Rimler Károly lemondása folytán a közigazgatási bizottságba egy tag választása.

4. A tanács mint állandó választmányelőterjesztése Mezey Mihály és társainak az állandó színházra vonatkozó indítványa tárgyában.

5. A tanács mint állandó választmányelő-

terjesztése a szervezeti szabályrendelet és fizetés rendezés tárgyában.

6. Ugyanannak előterjesztése, a város tisztviselőinek s egyéb alkalmazottjainak adandó drágasági pótlék ügyében.

7. A tanács előterjesztése, a birtok változási díjra vonatkozó szabályrendelet tárgyában.

8. A tanács előterjesztése, a városi árvaház alap és az ágost. hit. vallású evang. egyház tulajdonát képező Fábián-féle házbérlete iránt.

9. Ugyanannak jelentése a múlt évi vámkézelés eredményéről.

10. Ugyannak előterjesztése, a közolajtar-tására vonatkozó szabályrendelet némely szakaszainak módosítása tárgyában.

11. Ugyanannak előterjesztése, a Lloyd kávéház előtti köztér bérletének meghosszabbítása iránt.

12. Ugyannak jelentése, a város részére szükséges papír és irodai szerek szállítására megtartott árlejtés eredményéről.

13. Ugyanannak jelentése a kőműves és ácsmunkákra vonatkozólag megtartott árlejtés eredményéről.

14. Ugyanannak jelentése, a Bogdán Antal és neje bolt bérleti szerződése tárgyában.

15. Munk Jakab szerződése a kavics és sárhordásra vonatkozólag.

16. Zettel Gyula szerződése a Laporta vizimalom bérlete iránt.

17. Sável János szerződése, a város részére szükséges kovács munkákra vonatkozólag.

18. Déry János szerződése város részére szükséges üvegesmunkák tárgyában.

19. Hann László szerződése a bádigos munkákra.

20. Lévy Jakab bolt bérleti szerződése.

21. Herczeg Lajos szerződése a kerépgyártói munkálatokra vonatkozólag.

22. Rákos Vilmos boltbérleti szerződése.

23. Krugstein Izidor szerződése a petroleum szállításra.

24. Átyin Péter boltbérleti szerződése.

25. Grünfeld Soma szerződése a szobafestő munkákra.

26. Németh Antal szerződése a lakatos munkákra.

27. Szőke Ferencz cserepezési munkálatokra vonatkozó szerződése.

28. Tóth Jenő és társa fatelepekre vonatkozó szerződése.

29. Lang Jakab szerződése a Volfi korcsmára.

30. Tóth József asztalos munkákra vonatkozó szerződése.

31. Ländler Ferencz szerződése a koczka kő, köröskő szállítása és bedolgozására.

32. Havas Zsigmond mázoló munkákra vonatkozó szerződése.

33. Diósy Ignác fia Lajos szerződése tűzifa szállításra vonatkozólag.

34. Ausländer S. cég képviseletében Engel Jakabbal kötött szerződés a szabó munkákra vonatkozólag.

35. A Zöldfa-fogadó alatt 1. sz. bolthelyiségre megtartott árverés eredménye.

36. Pász János községi iskolaszéki eljáró kérvénye a nyugdíj jogosultak közé leendő felvétel iránt.

37. A szinügyi bizottság előterjesztése a nyári szinidény tárgyában.

38. Dr. Szöllösi Ernő egyetemes orvostudori oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyváradon, 1897. év január 12-ikén.
Rácz Mihály
főjegyző.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 14. Városi közgyűlés.
16. Felolvasás a v.-velencei Népkörbea.
17. Földessyné védnöksége alatti gyermek-bál.
24. A nagyváradai kath. kör matinéja.
Február 10. A »Szabadság« sajtópere.
17. Bittner Ferencz sajtópere Szügyi József ellen.

* **A románok ujéve.** Román polgártársaink ma ülik ujév napját, vagy másként kis-karácsonyt. Felkeresik egymást az évforduló alkalmából jókívánatokkal. Mi is boldog ujévet kívánunk román polgártársainknak. — A gör. kath. és gör. keleti templomokban ünnepélyes istentiszteletek lesznek az ujév alkalmából.

* **A lelkészek javadalma.** A kongrua ügyében a lelkészi javadalmak összeírásának ellenőrzésére kiküldött vegyes bizottság január hó 14-én kezdi meg működését Biharmegyében és pedig első sorban Tóttelék és Csátár községeket veszi tárgyalás alá. A bizottság tagjai Széchenyi Jenő kanonok, Dencs János cz. kanonok, Lopussny Gyula Szt. József-intézeti alkormányzó, az illető főszolgabíró, Wallner Ödön tb. m. főügyész és a pénzügyigazgató.

* **Kitüntetett tanítók.** Király ő Felsége a népoktatás terén szerzett érdemeik elismerésül Pittörd János a nagyszombati r. kath. népiskola nyugalmazott igazgató-tanítójának az arany érdemkeresztet; — Vályi Márton nyitrai r. kath. elemi iskolai főtanítójának és Kovács Gergely nyulfalusi nyug. r. kath. elemi néptanítójának a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

* **Kinevezés.** A dr. Braun Illés közkórházi segédorvos lemondásával megüresedett helyre Beöthy László főispán dr. Holenia Gyula orvostudort nevezte ki segédorvossá Biharmegye köz-kórházához.

* **Ülés a vármegyén.** Biharmegye nyugdíj-bizottsága január hó 16-án délelőtt ülést tart a megyei székházban.

* **Egy főúr jótékonyága.** Kis- és Nagy-Szántó földesura b. Königswarter Herman valódi atyai gondoskodással viseltetik a birtokain élő lakosok érdekeinek előmozdításán. Legutóbb a nagyszántói gör. kath. templom belsejének újbóli berendezésére 100 frtot adományozott a nemeslelkű főúr. A bőkezű adományért az ottani g. kath. lelkész a saját és hívei nevében ez uton is hálás köszönetét fejezi ki.

* **A Sáfrád-ház értékesítése.** A Sáfrád-ház helyére építendő bazár kilencz bolt-helyiségeinek árlejtését tegnap tartották meg a város-házban, Papp János elnöke alatt. Az árlejtés nem felel meg a várakozásnak, amennyiben öt helyiségre egyáltalán nem volt bérlet, illetve árverezés. Az I. számú bolt kikiáltási ára 300 frt volt; Barza József kárpitos 250, Neumann Vilmos nyomdatulajdonos 300 frtot igért; a II. sz. boltért Fudaly és társa 250 frtot; az V. számú boltért (400 frt kikiáltási ár) Varga János kelmefestő 350 frtot, a IX. számú sarok helyiségért, a melynek 1000 frt volt a kikiáltási ára, Wachsmann Albert évi 1100 frtot, Kis és Kádár czég 1125 frtot, Huzella Gyula M. czég 1200 frtot ajánlott. A lakásért, a mely a házmesteri teendőkhöz van összekötve, igen sokan árvereztek s 50-től 140 frtig ígérték. A tanács ma fog az árlejtés eredménye felett tanácskozni s mivel ilyen váratlan eredménye lett az árlejtésnek, aligha le nem mondanak a bazárok építésének a tervéről.

* **Felhívás a törvényhatósági bizottsági tagokhoz.** Mivel a holnap megtartandó városi közgyűlésnek sok oly fontos tárgya van, mely előzetes megbeszélést igényel, Szokoly Tamás törvényhatósági bizottsági tag ezúton kéri fel tagtársait, hogy ma délután 5 órakor — más helyiség hiányában — pártszínezet nélkül a 48-as Népkör helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

* **Jelenffy Kornél halála.** A nagyvárad kir. táblánál mély gyásza van. Egyik illusztris tagja, tanácselnöke, Jelenffy Kornél tegnap hosszas szenvedés után elhunyt. Halála nem lepte meg azokat, a kik a megboldogult családi köréhez közelebb álltak, azok tudták azt, hogy krónikus vesebaja előbb-utóbb sirba viszi. Jelenffy Kornél mindössze nem hosszú ideje tartózkodik városunkban, hova Debreczen-

ből lett áthelyezve az itteni tábla szervezése alkalmával. De ezen időköz alatt is úgy, mint társadalmi ember, mint jogász és hivatalnok általános rokonszenvet keltett maga iránt s a bűnügyi tanács, melyet vezetett, nehezen pótolható szakerőt veszített benne. Ezen gyász kifejezése a számos közéletünkre kitűzött gyászlobogó. Elhunytáról a család és a kir. tábla adott ki gyászjelentést az alanti gyászszöveggel:

Özv. Jelenffy Kornélné szül. tothváradjai Korniss Zsófia a maga, valamint gyermekei Zoltán, Béla és Ferencz, úgy apósa tothváradjai Korniss Ferencz országgyűlési képviselő nevével és gyermekeivel; valamint számos más rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel jelenítik a szerető férj, illetve édes apa és vő csejthei Jelenffy Kornél, a nagyvárad kir. tábla tanácselnökének, f. év január hó 11-én estei 8 órakor életének 52-ik s boldog házassága 22-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hűlt tetemei ugyan e hó 13-án délután 3 órakor fognak Fő-utca 405/u. 17. számú háztól az ev. ref. egyház szertartása után az olaszii közsirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897. január 12. Béke hamvaira!

A nagyvárad kir. ítélőtábla mély fájdalommal tudatja Jelenffy Kornél kir. ítélőtáblai tanácselnök urnak, 1897. évi január 11-én este 8 órakor életének 52-ik évében történt gyászos elhunytát. Nagyváradon, 1897. évi január 12. Aldás és béke legyen porai felett!

* **Egy királyné első bálja.** A női sziv biborban is női sziv marad s a trónok fényében éppen úgy megszületnek az álmok és a vágyak, mint a muskátli ablakok megett. Az első bál költészete, édes hangulata a leányszívet itt is ott is egyformán betölti. A kis hollandi királynő, a kit csak aranyos Vilmácskának neveznek az alattvalói, éppen úgy áhított már az első bál után, mint a legábrándosabb falusi leánykák. Most végre betelt ez a vágya farsang első napján. A gravenhagei kastélyban történt meg a nagy eset az ország notabilitásainak jelenlétében, a kik tömött sorokban helyezkedtek el a bálterem szűk utcázt hagya a trón lépcsőjéig. Kilencz órakor megérkezett a kis királynő s örömragyogó arccal áthaladva a sorfalak között, elhelyezkedett a trónon. Rendkívül kedves jelenség volt szépségében, vidám arczával, mely azonnal elárulta, hogy szíveskedje mennyire örül az első bálnak. Fehér selymruháat viselt, melynek egyedüli ékessége egy rózsza volt a bal vállra tűzve. Szőke haján gyöngy-ék ragyogott. Az udvari ceremónia után, melynek végét észrevehetőleg alig várta már a kis királynő, megkezdődött az első négyes. A zenekar rázendítette a quadrille d'honneur-t s Vilma királynő leszált a trónról és Ridder de Struve orosz követtel kezesen, bájosan végigtánczolta a négyest. A második quadrille d'honneur-t pedig Du Monceauval, a katonai kabinetiroda főnökével lejtette. Ezután a bemutatások következtek, a melyek azonban már nem látszottak úgy érdekelni a kis királynőt, mint a táncz. A ceremónia bevégeztével oly ragyogó arccal, oly boldogan hagyta el a báltermet, mint bármely fiatal leány, a ki végre átélhette azt, a mire olyan epedve vágyakozott — az első bál gyönyörét.

* **Egy híres prédikátor betegsége.** Péter Abelnnek, a hírneves jezsuita szónoknak állapota jelentékenyen rosszabbra fordult.

* **Lövöldöző szőlőtulajdonos.** Csarnai Ferencz katonaszolga tegnap egyik szomszéd faluba ment ki. Hazafelé a szőlőhegyen keresztül jött. Mikor Vas András szőlőtulajdonos pajtája előtt jött el. A gazda, amint meglátta Csarnait, minden ok nélkül golyóval töltött pisztolyát rásütötte. A katonaszolga elmenekült s ma jelentést tett a rendőrségnek.

* **Dr. Lueger állapota.** Bécs alpolgármesterének betegségében most sem állott be még nevezetesebb javulás. Lázrohama és étvágytalanság kinozzák őt, már négy napja majdnem semmit sem evett. Tegnap Lichtenstein Lajos herczeg is betegágyánál járt.

* **Ragadós őrlétség.** Párisból írják, hogy a t e r o n i kórházban furcsa epidémia tört ki. A betegek nagy része egyszerűen megbolondult és halálra rémitette a kórházi személyzetet. Két nap alatt kilencz betegen tört ki az őrlétség. Volt a ki czárnak képzelte magát s azt követelte, hogy a többi ember szalutáljon neki, kivéve egy bajszatlan fiataalt, mert az, mint mondta I. N a p o l e o n. Az egyik azt üvöltötte, hogy ő Gábiel arkangyal és repülni akart, miközben oly szerencsétlenül esett le az ágyáról, hogy a fejét egészen betörte. Az orvosok szorgalmasan kutatják a furcsa epidémia okát.

* **Véres bíróválasztás.** A községekben most folynak az előjárók választása s oly heves néhol a küzdelem a felett, hogy ki legyen a bíró, hogy sok helyen véres fővel távozik az egyik párt. U g r á r ó l írja levelezőnk, hogy a bíró-választás alkalmával vasárnap egész zendülés volt a községben, a melynek áldozata is van. Egy embert agyonütöttek. A bíróság kiment a helyszínére, a hol a bonczolást és a vizsgálatot megejtette.

* **Mit gyűlölnék a nők?** Ezt a kérdést intézte olvasóihoz egy amerikai folyóirat és erre sok érdekes feleletet kapott, közöttük C o r e l l i asszonytól, a hírneves írónőtől is, aki a következőleg adott kifejezést annak, hogy mit gyűlöl ő. Gyűlölöm:

1. A férfit, a ki önmagának mindenható Istene.
2. Az olyan asszonyt, a ki nem tudja egész életét egy nagy szerelemnek áldozni.
3. A bicikliző asszonyokat s általában minden olyan nőt, a ki a férfiakat majmolja.
4. Az amerikai milliomosokat.
5. Ibsent.

* **A szerencse kerék.** A lefolyt 1896 évben és pedig jan. 11-től decz. 28-ig, 26 huzás volt a bécsi lutrin. Négyeszer volt kihuzva az 59-es, háromszor: a 4, 10, 25, 35, 37, 45, 46, 47, 49, 54, 58, 61, 72, 83 és a 90; kétszer az 1, 2, 3, 5, 8, 9, 14, 15, 27, 31, 33, 36, 38, 40, 50, 51, 52, 60, 62, 63, 64, 69, 74, 76, 78, 81, 87; egyszer a: 6, 12, 17, 20, 22, 24, 26, 29, 30, 32, 39, 41, 42, 48, 53, 56, 65, 66, 67, 70, 71, 75, 77, 79, 80, 82. — A 13-as szám, melyet általában »peches« számnak tartanak, már hét év óta, a 23-as három év óta, s a 21, 44 és 73 két év óta nem került ki a szerencse kerékből. Egy év alatt nem jöttek ki a: 7, 11, 18, 19, 28, 34, 43, 57, 68, 84, 85, 86, 88 és 89.

* **Az aczéltoll jubileuma.** A Novoje Wremja című lap megemlékezik most arról, hogy ez-előtt ötven évvel, 1846. december havában hozták forgalomba az első aczéltollakat. Addig csak ludtollakkal írtak, melyeknek sok ember sorsában jutott nagy szerep, sok tehetséges ember kapaszkodott föl magas polczra csak azon a réven, hogy művészileg metszett ludtollakkal kedveskedett pártfogóinak. Aki pedig nem értett a tollak metszéséhez, nem vitte semmire. Így hát mindenki azon igyekezett, hogy mentül nagyobb tökélyre fejleszse a ludtollgyártást, ami külön művészetté fejlődött. Brysgalov, aki csekély fizetésű írnokocska volt, csupán a ludtollkészítésben való ügyességének köszönhetette, hogy egész a tábornokságig vitte. Kiszámították, hogy a régi időben minden hivatalnok naponta husz perczet, évenként tehát négy napot vesztetett el a tollak metszésével. Az első aczéltollak Angliában jelentek meg, de oly hegyesek voltak, hogy egyáltalán nem lehetett velük gyorsan írni. Emellett nagyon sokba kerültek, így Péterváron 1846-ban kilencz aczéltollért öt rubelt kértek. De már a következő évben tizenkét tuczatot lehetett kapni 1½ — 2 rubelért. A felsőbb körökben nagyon fölkapták ebben az időben az aranyból, gyémánt hegygyel készített úgynevezett »örök« tollakat. Az ilyen tollnak, mely sem el nem rozsdásodott, sem el nem tompult soha, darabja eleinte 25 rubelbe került, de csakhamar leszált az ára hat rubelre.

* **Pályázat járásorvosi állásra.** A biharmegyei járásorvos, dr. Grosz Salamon állásáról lemondott. A pályázati kérvények január 31-én délutánig adhatók be.

* **Meglopota a fla.** Silberstein B. kereskedőt fia tegnap meglopota. Megkerítette este az üzlet kulcsát és 10 frt 50 krt, valamint több árucikket ellopott. A rendőrség a tolvaj ifjút elcsipte Brüll Károly orgazdával együtt.

* **Borravalók.** A kőburgi uralkodó herceg házában az a szokás, hogy a szolgaszemélyzet egész éven át összegyűjti egy nagy perselyben a borraivalókat, karácsony estéjén azután megfelelő arányokban megosztzkodnak rajta. Az ember fogalmat alkothat magának az u. n. »fejedelmi« borraivalókról, ha olvassa, hogy az idén tizezer márká került szétosztásra. A pénz legnagyobb része **Alexandra** kőburgi hercegnő és **Ernő** hohlenlohe-lauenburgi herceg nászának idejéből származik, mert ezekben a napokban igen sok fejedelmi vendég tartózkodott Kőburgban. Abban az évben, a mikor a mostani orosz császár, akkor még csak trónörökös, eljegyzését tartotta Kőburgban Alix, hesseni hercegnővel, 23.000 márká került szétosztásra az udvari szolgák között. Aldják is, emlegetik is ezt az évet a borraivalás nemzedékek még hosszú ideig.

* **Kávéházi trónusról a Körösbe.** Molnár Lenke a »Lloyd« kávéház érzékeny szívű kaszírője immáron felgyógyult s ma már ismét elfoglalhatja trónusát. Mint értesültünk, tegnap nem szállították be a kórházba, hanem saját lakásán ápolták s egy egy órát állítottak mellé. A megmentő neve: **Mikó Imre** szakaszvezető a 39-ik gyalogezredben.

* **Czirkusz.** Volpi B. czirkusz igazgató a nagyvárad közönség igényeinek eleget akarván tenni, most városunktól új társulat szervezés miatt távol van s ezért az előadásokkal **egy hétig szünetel.** Szombaton azaz e hó 16-án az, összes újonnan szerződött tagok közreműködésével nagy élite előadás lesz s ezáltal alkalmuk lesz t. olvasóinknak a czirkuszban újabb művészek mutatványaiban gyönyörködni. A jegyek már csütörtökön d. e. 10—11-ig és d. u. 3—4 óráig megválthatók a szombati előadásra. Ezen előadásra felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét.

* **Rendőri hírek. Pofonokban nyilvánuló szerelem.** Szemere Miklós szörnyű szerelmes szívű legény tegnap kedvesét a »Lloyd« kávéház kapujában úgy összepofozta, hogy beteg lett bele. A rendőrségnél azt vallotta, hogy azért pofozta meg, mert nagyon szereti. — **Óra lopás.** Kulcsiczky Antaltól Várad-Váralján egy 18 forint értékű óráját lánczczal együtt ellopták. A gyanu Papp János bejáratos egyénre irányul. A vizsgálatot megindították. — **Verekedő fiatal emberek.** Lakatos Gyula és Erdély Pál fiatal embereket az utcán ölombotokkal és revolverekkel megtámadták és köztük Privalcsek Mihály lelövésével fenyegette őket. Ezek után jelentést tettek a rendőrségnél s a fenyegető revolveres legényt elfogták.

Négy betörés egy éjjel.

(Saját tudósítónktól.)

január 12.

Tegnap éjjel úgy látszik működő kedvükben voltak a nagyvárad betörők.

Négy bolt feltöréséről vett hírt a nagyvárad rendőrség s nyomban megindították a vizsgálatot, azonban ezt nagyon megnehezítette a késői bejelentés.

Ugy látszik, hogy a boltok feltörését egy jól szervezett banda követte el. Hatalmas betörő szerszámokkal és álkulesokkal lehettek ellátva, amit az ott felejtett kulcsok és vaskészletek bizonyítanak.

Legelőször **Rothbard** Bernát pecze-sori lakos jelentkezett, tegnap 1/2 7 órakor a rendőrségnél, hogy boltját feltörték és a kasszában levő 20 frt készpénzt, továbbá több árucikket 10 forint értékben elvittek.

Rothbard kereskedésétől nem messze szintén a pecze-soron **Neuman Hanni** boltját álkulesal nyitották ki és innét 30 forint készpénzt és több forintra rugó árucikket vittek el.

Reggel a boltajtóban egy álkulesot találtak s bemenvén a boltba, ott minden felvált forgatva, a kassza feltörve s abból minden pénz hiányzott.

Alig távoztak a rendőrségtől, újból két kereskedő jelent meg s mindketten a boltjuk feltöréséről panaszkodtak.

Az egyik **Gutman Sámuel**, a nagypiaczi »fehérlő«-hoz címzett koresma tulajdonosa, ki bejelentette, hogy a külső bolt ajtóval a nagy Wertheim lakatot lefeszítették és a boltból 5 forint készpénzt, dohányt és 4 láda szivart elvittek.

A legtöbb kárt **Grosz Salamon** külvárosi szatócs szenvedett. Ugyancsak az éjjel boltját feltörték és 83 forintot elvittek a kézi kasszából; elvittek továbbá egy arany gyűrűt és két órát.

Ugy látszik nem igen zavarták meg a tetteseket holmi alkalmatlankodók, mutatja ezt az a körülmény is, hogy két buttelia bort is megittak. Itt valószínűleg ketten lehettek, mert két poharat találtak az üres üvegek mellett. Kedélyesen tölthették az időt s még csak nyomot sem hagytak maguk után, amiből kiletükre következtetni lehetne.

A rendőrség megtett minden intézkedést a tettesek kiderítése érdekében, valószínű azonban, hogy mindez eredménytelen lesz, ha csak nem fogják tovább folytatni a betöréseket.

Nagyon könnyen meg lehet azonban az is, hogy ezáltal valami jól szervezett betörő bandát fognak felfedezni.

Kíváncsian várják a rendőrségi tisztviselők, hogy vajjon fogják-e a megkezdett betöréseket folytatni.

EGYESÜLETEK.

Vizszabályozó gyűlés. A Berettyó-vizszabályozó és ármentesítő társulat január hó 29-én délután 3 órakor választmányi, január 30-án délelőtt fél 10 órakor pedig rendkívüli közgyűlést tart.

MULATSÁG.

Református bál. Tegnap vettük a »Fekete Sas« szállodában tartandó református bál meghívóját, mely a következőképpen hangzik: Meghívó. A nagyvárad ev. ref. egyházközség templomának kijavítási költségeire 1897. évi február hó 7-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében zártkörű tánczvigalmat rendez, melyre kívül jegyzett címet és családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Belépő jegy személyenként 1 frt. Kezdeté 8 órakor. Jegyek előre válthatók a meghívó előmutatása mellett a Biharmegyei Casinó, az Iparos-kör és a Polgári-kör helyiségeiben, továbbá Benkő Kálmán, Pauker Dániel, Fehér János, Kádár és Kiss urak üzletében és a pénztárnoknál. A meghívó másra át nem ruházható.

A 48-as kör bálja. Mint már jeleztük, a 48-as kör az idén is rendez egy bált f. hó 31-én a Zöldfa nagytermében, mely előreláthatólag, jó sikerrel fog végződni. A mulatságra a következő meghívót bocsájtották ki:

Meghívó. A nagyvárad 48-as népkör saját könyvtára és költségeinek fedezésére 1897. évi január hó 31-én, vasárnap a Zöldfa szálloda nagytermében zártkörű, házas tánczvigalmat rendez, melyre kívül címzett urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség nevében: Daday József b. b. elnök. Tiszt. Tóth József b. b. jegyző. Ifj. Cser János b. b. pénztárnok. Belépti-jegyek ára: Személy-jegy 1 frt, család-jegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések közönnel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók: Beczkay Lajos, Mezey János, Déry János, Kutasi D., Pauker Dániel, L. Bánay Béla urak kereskedésében és a 48-as kör helyiségében. A meghívó másra át nem ruházható.

IRODALOM.

— **Egy juhász költeményei.** A szeretet nevében hívjuk föl a magyar irodalom pártolait egy eredeti kiadványra. Ugyanis kegyeletes és ember szerető czélt szolgálva, kiadjuk **Varga Mihály karczagi juhász költeményeit.** E költemények hivatott műbírók kezén átmenve, csodálkozással fogadtattak, mert példa nélkül való, hogy az iskolai művelődés híján a nép egyszerű fia, akkora formatökélylyel s eszmegazdagsággal daloljon. — Nem a kapa-kasza kerülő rimkóvácok, klapancia-gyártók sorába tartozik a karczagi juhász, hanem az erős egyéniségű dalköltők közé, a ki őszinte bánatával, előadásának bajával állandó hangulatba vezet s tart. E kiadvánnyal bennünket nem egyedül az igyekezet vezet, hogy egy csiszolatlan irodalmi gyémánttal megismertessük a közönséget, de emberszerető szándék is: és épen azért a szeretet nevében kérjük a mű pártolását. Ugyanis Varga Mihálynak, a népköltőnek, kinek sirja a karczagi temetőben domborul, négy kiskoru árvája maradt. A ki a néhai költő hátrahagyott műveire előfizet, az a hátrahagyott négy árva kezébe ad kenyeret és segít, hogy ezek becsületes emberekké neveltethessenek fel. Azért hívjuk fel a jó szíveket, adjanak egy jó irányu, kedves könyvet a nép kezébe; főleg lelkészek, tanítók s a jótékony négyesületek vezetőinek érdeklődésére számítunk. Varga Mihály karczagi juhász összes költeményei **Hangok a pusztán** cím alatt 1897. január hó végén jelenik meg s hogy minél szélesebb körben terjedjen, árát 40 krra szabtuk. Az előfizetési pénzek Verner László (lapszerkesztő Békés-Csaba) nevére küldendők. Hat gyűjtött példány után tiszteletpéldányt adunk. Még csak azt jegyezzük meg, hogy vallásos, istenfélő irányú kiválóan alkalmassá teszi e művet a ponyvairodalom ellensúlyozására. Ujra a szeretet nevében kérünk az emberszerető vállalat iránt szeretettel és érdeklődést. Teljes tisztelettel **Chilkó László**, körös-ladányi róm. kath. plébános. **Verner László**, a »Békésmegyei Közlöny« szerkesztője.

Igazságszolgáltatás.

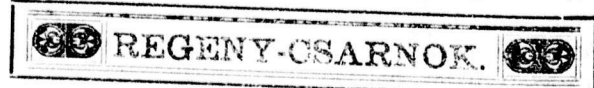
A belügyminiszter utalványa.

A múlt év ápril havában történt az a nagy stílus zsarolási eset, melyet Barezza Viktor miniszteri hivatalnok sanyaru anyagi helyzete javítására készített, de a mely egy becsületes ember ellentállásán hajótörést szenvedett és Barezát a vádlottak padjára juttatta.

Barezza nem akart kicsiny összeggel megszödni s mindjárt 120.000 forinttal kezdte. A végrehajtás módja igen ügyesen volt kifundálva. Formailag kifogástalanul kiállított miniszteri utalványt küldött Pestről Nezsiderre **Perczel Dezső** nevében az adótárnok címére, maga pedig személyesen leutazott és mint Dr. Halász Jenő miniszteri titkár akarta ez összeget felvenni. De rajta vesztett az általa megvesztegetni vélt **Skoda** adótárnok az odarendelt detektívekkel elfogadta. Czinkostársra idejében megugrott.

Ez ügyben ma volt a tárgyalás a budapesti büntető törvényszéknél. Soós Kálmán elnöke alatt. Ügyész: Dr. Csapód. Védők: **Lehoczky Antal** és **Balana Károly** dr.

A tárgyalás során Csobánczi Sándornét és Unrein Károlyt hallgatták ki, a kik strohmanjai voltak a bünszerző Barezának és ajánlatokkal akarták Skodát a lábáról levenni.

Jón, rosszon túl.

(Uri morál.)

6

HERBERT M. után Dr. MARGITAI.

A bozeni templom tornyából mély harangszó zendül meg, tömjénfelhők hatolnak elő a kőoroszlán őrizte kapuzatból s Andy czéltalan bolyongása közben, valamely rögtön szeszélyét követve bemegy a templomba. Andy különben máskor szépsészeti okokból látogatja a

templomokat, de ma egész különös hatást gyakorol rá az ájtatos nép látása. Mintha természet eleve nem volt volna meg, hogy bucsujárást tartson az üdvözítő kör a nagyhét kezdetén. A középhajó teli van a karsu ingó csaknem ezüstfehér fűzfágakkal a pálmák helyett, melyekkel a nép az isteni vértanu elé vonult egykoron. A hatalmas lombos gallyak elfödik hordozóikat, mintha a földből nőttek volna ki s az ablakok tarka megtört fénysugarai áradnak a tavasz jámbor jelvényeinek táborára, míg a tömjénfüst el nem takarja azokat; halk orgonajáték, a pap zsongó imája, a lengő selyemzások azt a benyomást ébresztik, mintha az egész tavasz áldatná meg magát az egyházzal.

— Ez a bolondság csakugyan remekül fest — gondolja magában a fölvilágosodott Andy s követi a szertartás menetét, a nélkül, hogy bele mélyedve oly megható szellembe, körülbelül olyan lélekkel, aminővel valamely karneválmenetet nézne Köln utcáin.

Az ájtatosságot, melylyel pl. az egyik szegény tiroli asszony járja végig a keresztút stációit, egyszerűen »elbűtülésnek« nevezik.

Egy pillanatra megáll, hogy a templom oszloprendszerét áttekinthesse s e pillanatban egy előkelő hölgyre esik tekintete, ki a néppel együtt térdel az első padok egyikében. Egyszerű mély fekete ruhában van ugyan, de ritka szép ragyogó szőke haja felkeltette Andy figyelmét; no meg a nyak nemes hajlása s a gyönyörűen formált fő.

Nem csekély bosszankodással veszi Andy észre, hogy a fiatal leány ép' oly áhitattal s bensőséggel imádkozik mint az öreg paraszt-asszony.

»Imádkozni!« gondolja magában fejcsóválva. »Imádkozni!« Olyan valószínűtlennek tűnik föl előtte, hogy a jó társaságból valók ép' oly gyermeki módon érintkeznek a jó Istennek mint a hívő nép. — A legtöbben úgy viselik magukat, mintha maguk teremteték volna életüket, — mond Andy némi öngunyival. Erre aztán egész fesztelenül előveszi vázlatkönyvét s egy oszlop mögé állva rajzolni kezd tömjénfelhők, pálmaágak, bájos leányfő s a nagy oltáron mindezek fölé emelkedve egy mater dolorosa, nemde hatásos »hangulatkép« lesz ez?

Andy a filiszterségnek és gavallérságnak, durva materialismusnak és ideális bolondságnak csudálatos keveréke. Becstelen dolognak tartaná adósnak maradni valakivel szemben, rokonaihoz valóssággal pazarul bőkezű, de szegény emberekhez keményszívű.

— A nép dolgozhatik, — szokta mondogatni s hozzá teszi, nem is eszmélve saját életmódjára. »aki nem dolgozik ne is egyék.« Arra persze, hogy vannak öregek, betegek és saját hibáikon kívül elnyomordottak nem gondolt.

Kedély, szív dolgában Andy határozottan becsületes — pedig egy kis ráncz szemöldökei között, amely szép arcát néha egészen komorrá teszi arról, tesz tanúságot, hogy e boldog világi életében is voltak a szenvedélynek, sőt talán a bánatnak is keserves órái.

No de ennek vége s Divora ur tökéletesen modern ember jón rosszon túl, jenseits von Gut und Böse. Csak egy kevésbé modern tulajdonsága van; gyakran sokkal jobban szereti a magányt mint a társaságot, elássa magát ilyenkor szobáiba, filozófiát tanulmányozza s magát haszontalan, életunt, létjogosulatlan lénynak tekintve.

Ma is ilyen kétségbeesett hangulatban van, úgy, hogy Am Ring asszony végre nem tartóztathatja magát vissza némi gyöngéd szemrehányástól.

— De kedves Andym! hogy lehet az ember ilyen hálátlan! Ez a pompás idő, ezek a bájos toillettek! Azt hiszem, sohase láttam Meránt ilyen ragyogónak, — na persze, hogyha következetesen távol tartod magad a sétányoktól! A tegnapi esti koncert a Gizellapromenádon valóssággal elragadó volt — a legdistingváltabb publikummal.

— Láttam már egyszer! — morog Andy. — Az egész világ két részre oszlik, Xurstráter és Nobelpáterre. Tudom már hogy megy mindkettőben, valóssággal olyan vagyok, mint a bölcs Ben-Akiba. Azt a tanácsot adom, pórázon tartsd Márfát, Merán jó talaj fiatal könyelmű hölgyek számára, kalandos egzisztenciák pedig szép számmal vannak. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A pápa áldása.

Budapest, január 12. (Saját tud. távirata.) A pápa Fehér Ipoly újévi üdvözlétére meleg hangon válaszolt. Apostoli áldását küldi Magyarországnak.

Uj külügyminiszter.

Budapest, január 12. (Saját tud. táv.) Pétervárról távirják, hogy a cár végre ma döntött Lobanov utódjának ügyében. Orosz külügyminiszterre kinevezte Muraviev kopenhágai orosz követet. Az új vezér államférfiu politikai egyénisége felől nagyon keveset tud a világ.

Egy uralkodóház gyásza.

Budapest, január 12. (Saját tud. távirata.) A »Reuter Office«-nek azt sürgőnyzik Yokohamából, hogy ott a japán anyacsászárnő tegnap meghalt.

Az Emke gyűlése.

Budapest, január 12. (Saját tud. távirata.) Az Emke rendes évi közgyűlése az idén június hó 8-án lesz Gyulaférvárról.

Sztojalovszky halála.

Budapest, január 12. (Saját tud. távirata.) A fogságából kisszabadult lengyel pap hála iratot tett közé a lapokban, a magyar nemzetnek megköszöni, hogy szabadságát visszakapta.

Mandátum bírálat.

Budapest, január 12. (Saját tud. távirata.) A képviselőház ötödik bíráló bizottsága München Aurél elnöke alatt ma délután összeült és tárgyalás alá vette a Meszlényi Pál somló-vásárhelyi néppárti képviselő ellen beadott petíciót. A tárgyalást ez ügyben február 10-ére halasztották.

A bíráló bizottság izzad.

Budapest, jan. 12. (Saj. tudósítónk táv.) Még mindig vannak igazolni való képviselői megbízó levelek. Ma a Sipeki Sándor várnai mandátuma ellen beadott kérvényt tárgyalták. A tárgyalást holnap is folytatják. A Gajáry mandátuma ellen beadott kérvényt a benyújtók visszavonták s így Gajáryt igazolták.

Életveszély utazás közben.

Eger, jan. 12. (Saját tudósítónk távirata.) A hatvan—füzes-abonyi vegyes-vonat két utasa a napokban csaknem a legborzasztóbb halálnemnek lett áldozata. Utazás közben ugyanis a II. osztályon iszonyu erős égési szagot éreztek, egyuttal észrevették, hogy az ülések alól nagy füst tödül a coupéba. Alighogy a dolognak utánna néztek, már is hatalmas tűznyelvek csaptak ki a bőrdívánból. A két utas a legkésőbbetbe helyzetbe jutott. A folyosóra nem lehetett menekülniök, mert a vasuti kocsinak nem volt átjárata, vészjelző meg nem volt sehol. Végszorultságukban kinyitották a kocsiját és a waggon keskeny fapadlójára ereszkedtek alá. Ily helyzetben maradtak aztán mindaddig, míg csak a vonat a kaál-kápolnai állomásra nem érkezett. A tűz a kályha szikrájából keletkezett.

Balkáni zavarok.

Budapest, január 12. (Saját tud. távirata.) Elbassan-ban, Albániában néhány száz fegyveres albán gyűlt össze — amint állítják — a nagy adóteher miatt ostrom alá fogta az adó-

hivatalt. A török csapatokat állítólag az összeközlés elkerülése végett visszavonták. A perpatvar valószínűleg békés megoldást nyer.

Chimay hercegnő az orfeumban.

Budapest, január 12. (Saját tudósít. táv.) A regényes hajlamu belga hercegnő úgy látszik, nem elégszik meg a családi élet örömeivel. Nyugtalan természetével a nyilvánosság elé vágyik. Egy berlini orfeum lesz az a szerencsés műintézet, mely Rigó Jancsi hercegi hitvesét a tagjai közé sorolhatja. Pozitív dolog gyanánt mondják ugyanis, hogy Chimay hercegnő valóporének befejezése után a berlini orfeum színpadán fel fog lépni. Már alá is írta a szerződést, mely szerint három ezer márkát kap egy-egy fellépéséért esténként.

Lueger haldoklik.

Bécs, jan. 12. (Saj. tudósítónk táv.) Itt az a hír van elterjedve, hogy dr. Lueger Károly állapota a lehető legválóságosabb. A katasztrófa minden órában bekövetkezhetik.

Óriási köd.

Bécs, január 12. (Saját tudósítónk távir.) Tegnap itt olyan óriási köd volt, hogy teljesen megrongálta a telefon hálózatot. A sűrű köd folytán a telefon-hálózatok körül vastag jégkéreg képződött, a drótok megfeszültek és sok helyen szétszakadtak. Majdnem valamennyi telefon-vonal meg van rongálva, csak a bécs-prágai és bécs-budapesti vonalon lehet az összeköttetést nagy erőfeszítéssel fentartani. A bécs-budapesti nyolcz vonal közül csupán egy használható.

KÖZGAZDASÁG.

Selyemtenyésztés.

E hó 18-án Bambach Ferencz selyemtenyésztési felügyelő fog Nagyváradra érkezni, a jövő nyáron tenyésztési óhajtok összeírása céljából. Ugyanakkor egy, két esetleg három felvigyázót is fog választani, a tenyésztési akarók közül. A helybeli tenyésztési felvigyázó, akár férfi akár nő lehet. A felvigyázó fogja az ide küldött pete mennyiséget kikelletni, a hernyókat szétosztani; a tenyésztőket meglátogatni, s azokat a szükséghez képest utbaigazítani. A felvigyázó kiképzését és az orsz. hivatal gondoskodik. Jutalmazása pedig, képessége és a siker szerint lesz megállapítva. Ezután is felkérem a felvigyázói állást elnyerni óhajtó férfiakat vagy nőket, hogy e hó 18-ig szándékukat velem tudassák. Működés körükre nézve, az előzetes ismertetést megadhatom. Egyuttal köztudomásra hozom azt, hogy 11 ezer drb eperfa-csemete fog hozzám küldetni. Abból a város minden lakója ingyen nyer annyit a hányat elültetni hajlandó, ha levelező-lapon előre értesít.

Nagyváradon, 1897. január 12.

Rátkey József.

Értekezlet a tőzsdereformról.

Hosszas sürgetések után végre összehívta a földmívelésügyi miniszter a tőzsde-ankétet, melynek célja a börze tulkapásainak megakadályozása lenne.

Az ankét mind a két párt, az agráriusok és merkantilisták köréből volt összekombinálva, az ülésen maga báró Dániel Ernő elnökölt.

A tegnapi vita főleg a határidő üzlet körül forgott, melynek jogtalan üzelmeit a gazdák pártja korlátozni kívánja. A tőzsde viszszaéléseinek hosszú sorozatával dr. Visonai Soma állott elő. Hasonló hatással beszélt a börze bünei ellen Polónyi Géza képviselő, kimutatván, hogy a tőzsde a fedezeti eladásokkal ellensúlyozza a gabna árak emelkedését. Ezt maga Tisza István is beismerte.

Hegedűs Sándor beszéde után, a ki a

külföldi törvényhozások intézkedésének bevárását ajánlja, a tárgyalást ma délután 4 órára halasztották.

Kuriai határozat a börze-játék ellen. A magyar kir. kuria legutóbb döntvényileg kimondotta, hogy a bíróságok *nem ítéhetnek meg* olyan követeléseket, melyek nyilvánvalóan börzei árkülönbözeti spekulációból erednek. Tudvalevően a külföldön is a felsőbb bíróságok ily értelmű határozatai bizonyultak leghatásosabb eszközül a börze-játék korlátozására s ezért okuk van arra, hogy a kuria határozatát örömmel fogadjuk.

A „Fortuna” aranybánya részvénytársaság 25 koronás részvényeire múlt hónap 20-ikán lezárt aláírás, mint értesülünk, fényesen sikerült. Az aláírásra becsajtott 40.000 részvény jelentékenyen túljegyezett és a kibocsátó szindikátus már be is fejezte a repartírozást, a mi azért tartott hosszabb ideig, mert roppant számban jelentkeztek a kis aláírók, kik csak néhány részvényt jegyeztek. Ezek a kisebb aláírók teljes mértékben figyelembe vétettek, míg redukezió csak azoknál a nagyobb aláírásoknál történt, a hol a spekulációs szándék valószínűnek látszott. Ez annál is inkább szükséges volt, mert a részvényekben a váltóházak közvetítésével élénk forgalom van jelentékeny ártóval. A részvények szétküldése teljes folyamatban van és még e hónap folyamán minden aláíró megkapja a részvényeit, a mennyiben annak a kötelezettségének, hogy az aláírási összeg hátralevő részét január 15-ikeig beküldi, eleget tett. Másrészt a társaság bányáiban, daczára a téli időnek, fokozott erővel indult meg a munka. A míg a társaságnak a technika legújabb vívmányai szerint felszerelt gépei a helyszínére érkeznek, addig ott nagyban dolgoznak az aknák mélyítésén és a tárának bővítésén, fejtik a zuzóerőket, hogy a kiválasztás a gépek felállítását után azonnal nagyban történhessen. Az eddigi előmunkálatok után ítélve is már kétségtelennek látszik, hogy a társaság az 1897. évi április 30-án lejárat első négy havi üzletszaka után

már májusban jelentékeny osztalékot fog fizethetni, mely osztalék a későbbi időszakokban bizonyára még növekedni is fog.

Terménytőzsde.

	Bécs, jan. 12.
Buza tiszai	8.95—0.—
bánsági	8.90—0.—
bácskai	8.70—0.—
szokványáru őszre	0.—0.—
Buza szokványáru tavaszra	7.25—0.—
Rozs tiszavidéki	3.14—0.—
szokványáru őszre	3.26—0.—
szokványáru tavaszra	6.40—0.—
Tengeri magyar	6.15—0.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. jan. 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék	99.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	152.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.50
Osztárk járadék papírban	101.60
Osztárk járadék ezüstben	101.70
Osztárk járadék aranyban	123.—
Tszárk korona járadék	100.75
1860. osztárk államsorsjegyek	145.50
Osztárk magyar bankrészvény	952.—
Magyar hitelbank részvény	414.25
Osztárk hitelintézeti részvény	375.40
Osztárk-magyar államvasúti részvény	364.25
20 frankos arany (Napoléondor)	9.51
Német birodalmi márka	58.72 1/2
London vista	119.90
Páris vista	47.52 1/2
20 márkás arany	11.74

Szerkesztői posta.

Sz. V. Nagy-Szántó. Hasonló közleményeket készséggel hozunk, azonban a hírlapírók szövetségének megállapodásához képest bizonyos összeget

(legalább 1 frtot) kérünk viszonzás fejében a jövőre nézve a hírlapírók nyugdíjalapja javára a szövetségnek küldeni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Legszebb faj csemege szőlő,

magyar, francia és amerikai

faj-alma,

ugyszintén mindennemű Déli-gyümölcs.

Tisztán kezelt természetes

BORAIMAT

a következő előnyös árban ajánlom:

Kitűnő asztali ó bor, literje . . . 30 kr.

100 liter 21 frt

Magyarádi ó bor literje . . . 38 kr.

Magyarádi ó bor I. 46 .

Ménesi veres bor 40 .

1885. évi ménesi veres bor . . . 64 .

Mindennemű üvegelt **csemege-, aszu és pezsgőborok a legolcsóbb árban.**

Nagy raktár bel- és külföldi

RUM és COGNAC-ból,

a legolcsóbb árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Kiváló tisztelettel:

MERTZ NÁNDOR

Nagyváradon, N.-Körözs-utca,

(Mertz-ház.)

☛ Telefon összeköttetés. ☛

Nagy kiárusítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy üzletünkben a legczélszerűbb cikkekből **nagy kiárusítást** rendezünk és

mélyen leszállított árakban

Téli kabátok
6 frttól.

Téli gallérok
10 frttól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

árusítunk, főleg a legújabb női felöltők, legújabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehérneműek, kitűnő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

barketek
22 krtól

Vég jó vászon
4 frt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 frt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 frt.

Selyem fejkendő
80 kr.